

Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet

Pla Municipal sobre Drogues

2013 - 2016

**Cartera
de serveis**

Raül Moreno i Montaña
Tinent d'Alcalde de Benestar Social i Famílies

Laia Tordera i Roig
Regidora d'Infància, Joventut i Salut

Carme Palma i Moreno
Cap de Servei de Salut Pública, Acció Comunitària i Atenció als Consumidors

Coordinació general

Marta Calero i Lafuente
Cap de Departament d'Acció Comunitària

Assessorament

Gemma Jaumandreu i Font
Teresa Martín de Villodres i Pérez

**Oficina tècnica del Pla Local
per la Inclusió Social**

Redacció

Jokin Goiburu i López de Munain
Carmen Romera i Sánchez
Carles Sedó i Luzuriaga
Equip tècnic del Pla Municipal sobre Drogues

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	2
METODOLOGIA	4
ANÀLISI DE LA REALITAT	5
PRINCIPIS RECTORS I CRITERIS D'ACTUACIÓ	7
Visió	7
Missió	7
Valors i principis	8
Criteris prioritaris	9
Col·lectius destinataris	9
OBJECTIUS	10
Generals	10
Operacionals	10
ÀMBITS I LÍNIES D'INTERVENCIÓ	11
Nivells d'abordatge	11
Àmbits	13
ESTRUCTURA	14
PROGRAMES I SERVEIS	15
Prevenició universal	15
Prevenició selectiva	16
Prevenició determinada	16
Normalització social	17
Treball transversal dels serveis municipals	18
CARTERA DE SERVEIS DEL PMD	19

INTRODUCCIÓ

El fenomen de les drogues és complex. Aquestes substàncies poden generar efectes desitjables –plaer o mitigar el dolor– o afectar negativament la salut, les relacions socials, familiars o veïnals, el rendiment acadèmic i laboral, l'economia o la situació legal. Per això és necessari un abordatge professional preventiu i assistencial.

La legislació -Llei 20/1985 de prevenció i assistència en matèria de substàncies que poden generar dependència, la Llei 10/1991 que amplia i modifica la primera, i la Llei 7/85 de Bases de Règim Local- dona als municipis majors de 20.000 habitants les competències en prevenció sobre drogues i normalització social de les persones afectades per les drogodependències.

Per això l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet des de fa anys dissenya, porta a terme i avalua activitats de prevenció universal amb població general, selectiva i indicada amb persones en situació de risc, determinada amb persones amb un ús problemàtic o amb drogodependències, i activitats de normalització amb persones en situació d'exclusió social. A més facilita i estructura espais de coordinació entre tota la xarxa assistencial de drogodependències, sanitària i social per afavorir una millor atenció de les persones amb problemes.

El Pla Municipal sobre Drogues (PMD) vol definir el context d'actuació municipal sobre les drogues i els comportaments associats a Santa Coloma de Gramenet.

En termes generals, el que es pretén és:

- **Retardar o evitar l'inici** en edats de més risc.
- **Mantenir l'abstinència** entre la població que no vol o no pot prendre drogues.
- **Evitar el consum problemàtic** i les pràctiques de risc entre les persones usuàries de drogues.
- **Potenciar el tractament** en les persones drogodependents i **millorar la seva qualitat de vida**.
- **Facilitar la normalització social** de les persones drogodependents en situació d'exclusió.

El PMD es desplega seguint la Llei 18/2009 de Salut Pública i integra les directrius del Plan de Acción sobre Drogas España 2013-2016 del Plan Nacional sobre Drogas del Ministerio de Sanidad, Servicios sociales e Igualdad, del Pla director de Salut mental i Addiccions de la Generalitat, i del Llibre blanc de la prevenció a Catalunya de l'Agència de Salut Pública de Catalunya.

METODOLOGIA

El Pla Municipal sobre Drogues està elaborat partint del següent:

- Un **model comunitari i social de la salut** que entén que la salut individual en general i els possibles problemes associats a les drogues en particular depenen de tot un seguit de condicionants i determinants de caire social –ciutat i barri, classe socioeconòmica, nivell d'instrucció, entorn familiar, etc.
- La cerca de l'**equitat i la justícia social** pel que fa a la salut, de manera que l'Ajuntament pallii i redueixi les diferències en l'accés als recursos de tractament i els impactes en la salut de les drogues i pràctiques relacionades (conductes delictives, VIH i hepatitis, etc.).
- Un **treball transversal, interdisciplinari i participatiu** en el que intervinguin diferents àrees i departaments de l'Ajuntament, es coordini en xarxa amb els altres dispositius que atenen la població de la ciutat, i participin diferents professionals i la població destinatària –joves, persones drogodependents, etc.– en la definició, realització i avaluació dels programes.

Condicions socials i ambientals en la salut (Dahlgren i Whitehead)

ANÀLISI DE LA REALITAT

Les drogues més consumides i amb més problemàtica associada segueixen sent dues legals: l'alcohol i el tabac.

L'entrada en vigor de l'anomenada llei *antitabac* –lleï 42/2010– junt amb l'augment progressiu del preu del tabac ha afavorit d'una banda l'abandó de l'hàbit entre la població fumadora i, de l'altra, l'augment de la consciència de risc entre qui no en pren i la defensa dels espais sense fum. S'ha detectat un augment del consum de tabac en picada per embolicar pel seu preu menor. Algunes persones estan abandonant l'addicció perquè la seva precarietat econòmica no els hi permet seguir amb aquesta despesa.

L'alcohol ha motivat el 61,3 % dels inicis o reinicis de tractament de persones de Santa Coloma a 2011 (Sistema d'Informació sobre Drogodependències de l'ASPC). El seu ús problemàtic està augmentant especialment en persones aturades –més en homes que en dones– lligat a la situació de crisi i a la manca de perspectives optimistes de futur.

Els psicofàrmacs són les substàncies l'ús de les quals més ha augmentat. Hi ha una certa tendència general a la *medicalització*, agreujada per l'impacte que les retallades estan tenint en la qualitat assistencial i en el major temps d'espera per rebre una atenció. Diferents professionals valoren excessiu, per exemple, el nombre d'infants a qui s'està medicant sota un diagnòstic presumptament de TDAH.

Paral·lelament l'impacte de la crisi està afavorint estats depressius, d'ansietat i d'angoixa –sovint sota la denominació de trastorn adaptatiu. I sovint la primera resposta que reben les persones afectades és la prescripció de medicació psiquiàtrica per als símptomes. Tanmateix altres propostes –com els grups psicoeducatius– intenten donar eines no farmacològiques per fer front a aquestes situacions.

Les professionals de l'atenció social consultades ens han expressat que afecten més a dones que homes per molts motius, un dels quals és que elles tenen molta més pressió que ells.

El cànnabis segueix sent la droga il·legal més consumida. Si bé no es detecten canvis significatius en les pautes d'ús, l'augment de la concentració de THC (tetrahidrocannabinol) està afavorint els desordres psicològics associats.

La presència a la ciutat de clubs de consum de cànnabis –on les persones sòcies poden recollir la quantitat demanada prèviament– va en coherència amb la progressiva *normalització* d'aquesta substància, i tot i que pot facilitar l'accés a les persones sòcies no sembla que hagi d'augmentar significativament el seu ús perquè el preu del cànnabis en aquests equipaments és superior al del mercat negre. També ha disminuït problemes associats al tracte legal (contacte amb el mercat negre, sancions per consum o tinença en espais oberts, etc.).

La crisi ha modificat algunes pautes d'ús de drogues il·legals. Part del consum de cocaïna s'ha passat al d'*speed*, bàsicament perquè aquesta droga surt força més barata que la primera. Tanmateix la cocaïna ha estat la segona substància que més inicis de tractament ha motivat a la ciutat a 2011 –15,2%– (Sistema d'Informació sobre Drogodependències).

Ha baixat la freqüència amb què el jovent surt de festa i el consum –per temes econòmics– ha disminuït en quantitat o número de consums.

Internet també ha modificat el panorama del consum de drogues. L'accés relativament fàcil a les *legal high* (també anomenades *research chemicals* –RC–) ha fet entrar en escena moltes substàncies els riscos de les quals són actualment força desconeguts. Entre les més emprades hi ha la mefedrona o el 25I-NBOMe.

L'heroïna només va motivar el 8,8 % dels inicis de tractament a 2011 (Sistema d'Informació sobre Drogodependències). Tanmateix l'alta cronicitat associada al seu ús –o als agonistes que s'empren en tractament com la metadona– fa que tingui un pes important en tota la xarxa assistencial.

La cobertura en programes de reducció de danys actualment és força completa. L'obertura de sales de punció higiènica als barris on més compren i consumeixen –Sant Adrià de Besòs i Badalona– drogues injectables les persones de Santa Coloma disminueix considerablement els riscos associats. L'edat mitjana i mediana d'aquesta població augmenta progressivament i mica en mica ens anirem trobant amb una realitat fins fa poc impensable: un col·lectiu significatiu de persones grans drogodependents.

PRINCIPIS RECTORS I CRITERIS D'ACTUACIÓ

Visió

El PMD vol garantir el dret individual i social a la salut de les persones, promoure estils de vida saludables, facilitar que es disposi de les eines per evitar un consum problemàtic i potenciar l'atenció sociosanitària de les persones drogodependents, i impulsar la normalització social de qui pateix processos d'exclusió relacionat amb les drogues.

Missió

El PMD assegurarà una informació rigorosa de la realitat i la seva anàlisi, l'adaptació dels programes a les necessitats, la qualitat de les intervencions, la coparticipació de la comunitat en totes les fases de les actuacions, i l'avaluació dels processos i resultats.

D'acord a un model de base comunitària i intersectorial en el qual participin diversos agents de manera coordinada i col·laborativa, el Pla pretén amb el seu desplegament:

- Establir un acord municipal que incorpori els diferents abordatges relacionats amb les drogues de l'Ajuntament.
- Donar coherència a les intervencions mitjançant uns principis i un plantejament comú.
- Crear i coordinar dispositius preventius i de normalització social al municipi.
- Identificar les necessitats en una realitat canviant i dissenyar i implementar les actuacions adients per fer-ne front.

VALORS I PRINCIPIS

Es parteix de la constatació de que l'ús de les drogues no està necessàriament relacionat amb un consum problemàtic en general, i amb les drogodependències en particular. D'un banda certs consums es realitzen de manera terapèutica –per reduir el dolor físic i psicològic– i altres de manera recreativa mantenint el control i una certa prudència, restant més en l'àmbit dels efectes desitjats que en el dels problemes significatius. I per altra part, les drogues s'han utilitzat al llarg de tota la història i el seu ús ha format part de les diferents cultures complint una funció. A més, la majoria d'usos de drogues es mouen més en l'àmbit del plaer.

Per tot això el PMD no busca eliminar el seu ús, sinó retardar el seu inici en adolescents i joves, i prevenir o mitigar els problemes associats al seu consum o a les conductes indesitjables associades.

S'entén que quan l'ús d'aquestes substàncies es fa sense una informació necessària i sense certes habilitats, pot crear problemes de diferent intensitat i índole. Aquest impacte indesitjable el pot provocar no només a les persones consumidores sinó a les del seu voltant. L'evidència del fet que allò que farà que una persona acabi tenint un consum problemàtic no serà la substància sinó com s'ha relacionat la persona amb ella, justifica la necessitat de fonamentar l'abordatge en la persona i en el context, i no en la substància.

La distinció entre usos legals i il·lícits sovint parteix de premisses històriques, culturals i morals, que poc tenen a veure amb els problemes associats a les diferents drogues i a les evidències científiques. Per això, el PMD intervé des d'una perspectiva de salut i de dades epidemiològiques que expressen la realitat, sense que necessàriament hagi de coincidir amb les categories legals que reben les diferents substàncies.

Les diferents actuacions es fan seguint uns principis:

- **Perspectiva de gènere.** S'analitzen les situacions incorporant aquesta perspectiva i parant especial atenció en conèixer i intervenir situacions silenciades –sovint de noies i dones.
- **Persones de ple dret.** Les persones usuàries de drogues tenen els mateixos drets i deures que la resta de la població, de manera que no poden ser objecte ni de discriminació –per cap raó– ni d'actituds paternalistes.
- **Abordatge integral.** S'intervindrà tenint en compte els diferents factors i els diferents problemes associats a les drogues (de salut, socials, legals, en altres persones de la comunitat, etc.).
- **Accessibilitat als recursos.** És facilitarà que les persones consumidores de drogues accedeixin als recursos socio-sanitaris que necessitin, vetllant perquè l'atenció socio-sanitària que rebin sigui equitativa, igualitària i de qualitat.
- **Transversalitat.** Es vetllarà perquè les diferents àrees i programes municipals incorporin de manera transversal el tema de les drogues en les seves actuacions, i treballin en xarxa amb la resta d'equipaments de la ciutat.
- **Participació.** Es potenciarà la participació dels joves, de les famílies i de les persones drogodependents en els seus programes i es fomentarà la seva complicació en la millora dels serveis que els atenen.
- **Salut comunitària.** A més de la salut individual es té en compte aquella que incorpora les interaccions entre les persones amb la comunitat, i l'impacte dels propis actes en altres persones i en el medi social i natural del Nord i del Sud.

CRITERIS PRIORITARIS

Es posarà especial èmfasi en dos aspectes:

- **Impacte de la crisi en les drogues i salut mental.** En el moment actual moltes persones són a l'atur sense cap perspectiva de trobar feina, no tenen prou diners per alimentar bé la seva família, o directament no tenen un sostre segur on viure, està havent força problemes de salut. I, entre aquests, els i les professionals consultades en la fase de diagnòstic detecten més trastorns mentals -el trastorn adaptatiu?- i consums problemàtics d'alcohol.
- **Actualització en el coneixement de la realitat local** pel que fa al consum i conductes problemàtiques associades. És necessari realitzar una posta al dia, donat que l'últim estudi es realitzà a 2007.

COL·LECTIUS DESTINATARIS

Les actuacions del PMD aniran adreçades a quatre tipus de col·lectius:

Població beneficiària	Població mitjancera		
Persones consumidores o en potència	Familiars	Agents socials i professionals	Establiments i societat organitzada
Persones que tenen o poden tenir problemes associats a les drogues, per prevenir-los o per frenar els seus impactes indesitjables.	Amb infants i joves a càrrec o que conviuen amb algú que en fa ús, perquè tinguin eines per prevenir consums problemàtics de les altres o disposar de pautes per actuar en cas que n'hi hagi.	Intervenent amb els dos primers grups, i han de disposar de informació i pautes d'actuació que permetin millorar la qualitat de la seva intervenció.	Perquè afavoreixi la normalització social de les persones amb problemes de drogues, i impulsin conductes saludables en el seu àmbit d'influència.

OBJECTIUS

GENERALS

- Promoure comportaments i hàbits saludables que actuïn com factors de protecció.
- Informar sobre les drogues i les conductes relacionades, i sobre com fer un ús de drogues autocontrolat i responsable envers la pròpia salut i altres persones.
- Donar a conèixer com gestionar el plaer associat al consum, disminuir els seus riscos i poder detectar quan els usos són problemàtics.
- Potenciar i donar a conèixer els diferents dispositius socials i sanitaris per poder acudir en cas d'haver problemes associats a les drogues.
- Fomentar l'entrada en tractament en cas de patir una drogodependència i participar en programes d'alta o baixa exigència.
- Mantenir canals de normalització social amb persones amb tendència a l'exclusió al marge de la situació de consum.

OPERACIONALS

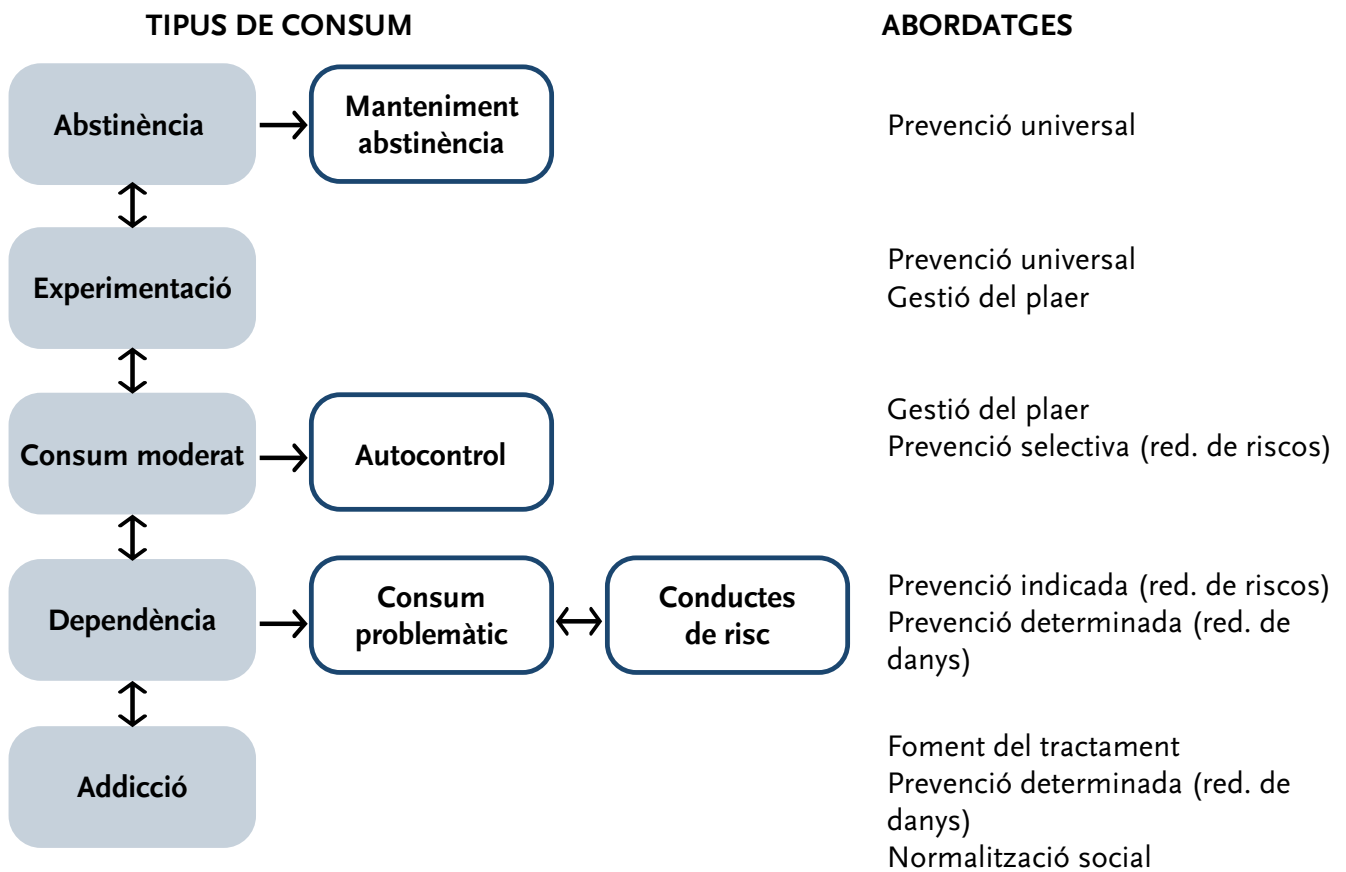
- Treballar en xarxa per realitzar un abordatge integral i transversal relacionat amb les drogues.
- Evitar l'estigmatització associada al consum o la venda il·legal de drogues.
- Combinar les intervencions en espais formals i les que es fan en espais naturals de trobada i relació.
- Fomentar la visualització i la creença en les pròpies potencialitats com a motor de canvi de les persones amb problemes relacionats amb les drogues.
- Promoure la implicació dels agents socials en la prevenció de problemes associats a les drogues i l'atenció de les persones amb problemes pel seu consum o per l'exclusió social associada.

ÀMBITS I LÍNIES D'INTERVENCIÓ

NIVELLS D'ABORDATGE

Els diferents serveis i programes del PMD han de contemplar aquestes actuacions:

Intervenció	Descripció	Població destinatària
Prevenció primària	Potencia els factors de protecció davant del consum de drogues. Fomenta les actituds i els hàbits saludables.	Població general amb especial incidència en adolescents i joves en procés de creixement i maduració.
Prevenció selectiva	Fomenta actituds responsables davant del consum de drogues en col·lectius i grups vulnerables. Redueix els riscos associats, intentant que no es passi d'un ús esporàdic a un de més problemàtic.	Persones usuàries de drogues que no tenen problemes significatius derivats del seu ús.
Prevenció indicada	Identifica persones amb signes d'abús de drogues i altres problemes de conducta, i ofereix intervencions especials diferents dels serveis de tractament de les addiccions, preparats per respondre a les necessitats de qui experimenta amb drogues.	Persones en situació de risc que poden acabar amb conductes problemàtiques relacionades amb les drogues (consum, venda i comportaments associats al consum).
Prevenció determinada	Redueix els riscos sanitaris i psicosocials que afecten una part de les persones amb problemes de drogues. Facilita l'accés als dispositius sociosanitaris.	Persones amb consums problemàtics de drogues per raó de la substància (heroïna, inhalants i altres), la via d'administració (com la injecció), o la pauta de consum (molta quantitat o freqüència).
Foment del tractament	Afavoreix l'entrada de persones drogodependents en programes lliures de drogues o tractament amb agonistes.	Persones drogodependents amb dificultats per accedir a la xarxa especialitzada, de salut, social i de salut mental.
Normalització social	Facilita el contacte amb la comunitat, la creació d'itineraris socials i laborals específics, i l'ús dels canals normalitzats.	Persones en processos d'exclusió social, estigmatitzades socialment o privades de llibertat.
Delimitació d'espais d'ús	Sanciona la venda i el consum a espais no habilitats o a menors d'edat, i la conducció sota els efectes de drogues.	Establiments que fan una venda il·lícita de drogues. Persones consumidores a espais no permesos o que condueixen sota els efectes de drogues.
Reducció de l'oferta	Persegueix la venda il·legal de substàncies.	Persones que trafiquen amb drogues il·legals.

ÀMBITS

La diversificació dels àmbits d'intervenció augmenta les possibilitats d'actuació. Es poden contemplar els següents àmbits:

EDUCACIÓ

- ESO
- Postobligatòria
- Educació no formal

LLEURE

- Carrer i places
- Oci nocturn i festes
- Xarxes de joves

FAMÍLIA

- Assessoria
- Ass. de familiars
- Domicilis

SOCIAL

- Seguiment i tallers
- Serveis socials
- BIM

SALUT

- Xarxa sanitària
- Xarxa de salut mental
- Atenció a les drog.

OCUPACIÓ

- Activitat prelaboral
- Plans d'ocupació
- Empreses

LEGAL

- Jutjats
- Comissaries
- Centres penitenciaris

TÈCNIC

- Assessoria profess.
- Suport per a accions
- Formació permanent

ESTRUCTURA

El PMD té diferents nivells de decisió i actuació que treballen de manera coordinada:

Comissió tècnica/ política	<p>Estarà formada per polítics i caps d'àrees o departaments de l'Ajuntament. Parteix del compromís de les diferents àrees de l'Ajuntament en desenvolupar accions preventives i integradores, i de donar suport a les propostes de l'equip tècnic del PMD.</p> <p>La Comissió presenta el PMD al Ple Municipal, i marca el seu pla estratègic per a un temps definit, i les grans línies ideològiques i programàtiques.</p>
Coordinació	<p>La direcció tècnica del PMD anirà a càrrec de la Cap del Departament d'Acció Comunitària de l'Ajuntament.</p> <p>La seva funció serà vetllar per la correcta gestió administrativa i contractual del Pla, i els convenis entre ajuntaments i altres institucions. També controlarà la despesa. Convocarà reunions amb l'equip tècnic del pla i amb el delegat/ada polític.</p>
Equip tècnic	<p>L'equip està format per professionals especialitzats en l'àmbit de les drogues. Executa les activitats programades i faciliten el treball en xarxa per tal de cobrir les diferents necessitats i no duplicar esforços.</p>
Espais participatius	<p>Es tracta de canals a la ciutat i a les entitats de la comunitat que intervenen d'alguna manera en l'àmbit de les drogues, per recollir la seva opinió i propostes del PMD, avaluar-lo i afavorir iniciatives de treball conjunt des d'una perspectiva comunitària.</p> <p>La Taula de Salut mental i addiccions es la plataforma tècnica comunitària de referència pel que fa a l'abordatge de les persones amb pautes de consum més problemàtiques.</p>

PROGRAMES I SERVEIS

Tot el conjunt d'accions i programes es poden dividir en dos grans blocs:

- Les específiques realitzades per l'equip tècnic del PMD.
- Les dutes a terme pels diferents departament i serveis de l'Ajuntament que, d'alguna forma, estan relacionades amb les drogues.

Les accions del PMD estan organitzades per nivells d'abordatge.

PREVENCIÓ UNIVERSAL

– Tallers preventius a secundària

Adreçats a 1r cicle ESO (tabac) i 2n cicle ESO (alcohol i cànnabis).

Es donen eines a l'alumnat per poder decidir d'una manera responsable què fer envers aquestes substàncies i es potencien els factors de protecció.

– Suport al professorat i altres agents preventius

Adreçat a agents socials en contacte amb infants i joves.

S'assessora sobre com realitzar abordatges preventius des del seu àmbit d'intervenció (secundària, lleure, esport, etc.), i se'ls facilita material educatiu.

– Educació entre parells

Adreçat a alumnat de 4t ESO o postobligatòria.

Es forma l'alumnat en temes de drogues i de prevenció de problemes associats, perquè realitzin alguna iniciativa preventiva amb altres alumnes del centre.

– Assessoria sobre drogues

Adreçada a familiars i persones interessades.

S'atén les famílies i altres persones interessades –pel propi consum o el d'altres persones– i es facilita informació, eines preventives i pautes educatives.

PREVENCIÓ SELECTIVA

– Treball en medi obert

Adreçat a joves que consumeixen drogues o en altres situacions de risc.

Es realitza un treball educatiu de proximitat en als espais de reunió i consum del jovent (carrer, places, etc.).

– Alternativa educativa a la sanció administrativa

Adreçat a menors d'edat a qui s'ha trobat consumint o duent drogues il·legals.

Es fa un abordatge de detecció precoç i educatiu amb el o la menor i llurs familiars, alternatiu al pagament de la sanció administrativa.

– Punts informatius a espais de festa

Adreçat a persones consumidores que són a espais recreatius.

Es facilita informació sobre diferents drogues i sobre com fer-ne un ús amb menys riscos.

PREVENCIÓ DETERMINADA

– Dispensació de material per a la punció i recollida de xeringues usades en medi obert

Adreçada a persones injectores de drogues.

Es facilita material per poder realitzar una punció més higiènica, i es recullen les xeringues usades per evitar la seva reutilització.

– Gestió de l'intercanvi de xeringues a farmàcies

Adreçat a oficines de farmàcies.

Es facilita a les farmàcies participants l'accés als kits de punció higiènica i als contenidors de recollida, es gestionen els residus sanitaris i se'n fa un seguiment.

– Formació sanitària de persones drogodependents

Adreçat a persones drogodependents a substàncies il·legals en actiu.

Es facilita informació, pautes d'actuació i estris (com naloxona) per prevenir problemes de salut (infeccions, sobredosis i altres), i fer-ne front quan hi són.

NORMALITZACIÓ SOCIAL

– Seguiment educatiu de persones drogodependents

Adreçat a persones drogodependents a drogues il·legal en risc d'exclusió.

S'atén al despatx i es va a espais de tractament (autobús de metadona), de reunió i significatius (domicili, hospitals...), per realitzar un seguiment i abordatge educatiu.

– Seguiment de processos judicials i a centre penitenciaris

Adreçat a persones drogodependents amb problemes amb la justícia.

Es proposen tractaments associats a les drogues com alternativa a la privació de llibertat i es fa un seguiment de persones drogodependents de la ciutat recloses a centres penitenciaris.

– Prevenció i mediació de conflictes a zones calentes

Adreçat a persones drogodependents que es reuneixen a espais públics amb alts nivells de conflicte, i a equipaments i negocis de la zona.

Es realitza un treball de contenció i mediació preventiva o i abordatge pal·liatiu de conflictes, entre el propi grup i amb la resta de la comunitat.

– Tallers socioeducatius alternatius a punts calents

Adreçat a persones drogodependents que es troben a punts calents.

Es duen a terme tallers i activitats lúdiques i socioeducatives per oferir una alternativa constructiva a la presència a un espai amb força conflictivitat.

– Ocupació prelaboral per a persones en actiu

Adreçat a persones drogodependents en una situació d'altra precarietat.

Es realitzen activitats ocupacionals adaptades a la situació de les persones participants, de millora de l'espai públic.

TREBALL TRANSVERSAL DELS SERVEIS MUNICIPALS

Diferents àrees de l'Ajuntament realitzen abor-datges del PMD. En concret:

Àrea / Servei	Intervencions
Acció comunitària	<ul style="list-style-type: none"> Assessora tècnicament i analitza la realitat per adaptar als programes, des del Pla Local per la inclusió social. Impulsa el voluntariat en l'atenció a persones drogodependents.
Educació	<ul style="list-style-type: none"> Publicita mitjançant el Programa d'activitats educatives les diferents ofertes preventives i de sensibilització sobre la problemàtica de les drogodependències a centres educatius. Facilita la coordinació de les activitats amb els centres educatius.
Joventut	<ul style="list-style-type: none"> Impulsa activitats preventives i l'atenció de joves que es volen informar sobre aspectes relacionats amb les drogues.
Participació ciutadana	<ul style="list-style-type: none"> Posa a disposició els espais comunitaris públics per a la realització d'activitats preventives i de normalització social.
Polícia local	<ul style="list-style-type: none"> Redueix l'oferta de drogues il·legals i de la venda il·lícita de les legals. Tramita la sanció davant consums a la via pública no permesos. Fa prevenció i actuació davant la conducció sota els efectes de les drogues. Participa en les mesures per a menors, alternatives a la sanció administrativa.
Promoció econòmica i laboral	<ul style="list-style-type: none"> Dissenya itineraris de incorporació laboral i prelaboral adaptats a les persones drogodependents. Facilita la incorporació de persones afectades en plans d'ocupació.
Salut pública	<ul style="list-style-type: none"> Impulsa i coordina activitats preventives relacionades amb les drogues a centres de secundària.
Serveis socials	<ul style="list-style-type: none"> Atén les persones drogodependents en situació de precarietat social. Impulsa activitats i programes d'integració social.
Via pública	<ul style="list-style-type: none"> Informa sobre la presència de material de injecció contaminat a espais públics. Facilita els programes prelaborals d'arranjament d'espais de la ciutat amb la participació de persones drogodependents.

A més, l'estructura tècnica del PMD realitza tot un seguit d'accions especialitzades coordinada des de la direcció municipal del Pla. Els programes es realitzen en xarxa i de manera coordinada amb els diferents serveis municipals, amb la xarxa d'atenció a les drogodependències, els recursos de salut mental i sanitaris, i el tercer sector que intervé o bé a la ciutat o bé a poblacions limítrofes però que atenen persones de Santa Coloma de Gramenet.

2013 - 2016

**Cartera
de serveis**

1. PREVENCIÓ UNIVERSAL

1.1 TALLERS PREVENTIUS A SECUNDÀRIA

Descripció	Tallers preventius al centre educatiu al voltant del tabac o el cànnabis.
Població destinatària	Directa Professorat de secundària. Final Alumnat de l'ESO.
Objecte	Donar eines a l'alumnat per poder decidir d'una manera responsable què fer envers el tabac i el cànnabis, i potenciar els factors de protecció.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers realitzats. • Alumnes assistents. • Índex de resposta de les demandes (gestionades / total). • Índex de centres participants (centres participants / total centres).
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 40 xerrades. – 1.100 d'alumnes assistents. – 50% de centres participants. – 100% de resposta de les demandes.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions	Centres educatius amb secundària.
Difusió	Programa d'activitats educatives. Servei de Salut pública, Acció comunitària i Atenció als consumidors

1.2 EDUCACIÓ ENTRE PARELLS A SECUNDÀRIA

Descripció	Formació d'alumnes en drogues i prevenció de problemes associats, i supervisió per a la realització d'alguna iniciativa preventiva amb altres alumnes del centre.
Població destinatària	Directa Professorat de secundària. Final Alumnat de 4t ESO o postobligatòria. Alumnat del centre educatiu que rep la intervenció.
Objecte	Facilitar l'abordatge preventiu d'adolescents o joves amb una metodologia d'educació entre iguals i la complicació del jovent en l'activitat preventiva.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers realitzats d'educació entre parells. • Joves formats. • Infants o joves que han rebut l'activitat preventiva. • Centres educatius participants.
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 1 centre educatiu. – 3 tallers. – 30 joves formats.
Realització	Equip municipal sobre drogues.
Organitzacions	Instituts i centres educatius concertats.
Difusió	Programa d'activitats educatives (Servei d'educació).

1.3 ASSESSORIA SOBRE DROGUES

Descripció	Atenció i informació a les famílies i altres persones interessades –pel propi consum o el d'altres.
Població destinatària	Directa Familiars i persones en contacte amb persones consumidores o en situació de risc. Final Infants, joves i persones adultes.
Objecte	Informar, i donar eines preventives i pautes educatives sobre les drogues a les persones que les necessiten.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Atencions realitzades a familiars. • Atencions realitzades a joves. • Atencions a altres persones. • Atencions a professionals i altres agents socials.
Previsió anual	– 150 atencions.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions	Centre de recursos Mas Fonollar (Servei de Joventut)
Difusió	Web municipal del PMD. Material divulgatiu.

1.4 SUPORT TÈCNIC A AGENTS SOCIALS

Descripció	Assessoria i suport sobre com realitzar abordatges preventius des del seus àmbits d'intervenció (ensenyament, lleure, esport, serveis assistencials, etc.), i distribució de material educatiu i didàctic.
Població destinatària	Directa Professionals i agents socials en contacte amb població en risc. Final Infants, joves i persones adultes en risc., i familiars.
Objecte	Millorar l'atenció professional i tècnica dels diferents equipaments relacionada amb les drogues.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Assessoraments a professionals i agents socials. • Índex de suport didàctic (tallers educatius amb distribució de suport didàctic / total tallers).
Previsió anual	– 90% de tallers a secundària amb suport didàctic.
Realització	Equip municipal sobre drogues.
Organitzacions	Serveis i programes de cobertura pública i organitzacions del tercer sector.
Difusió	Web municipal del PMD

2. PREVENCIÓ SELECTIVA I INDICADA

2.1 EDUCACIÓ EN MEDI OBERT

Descripció	Treball educatiu de proximitat en als espais de reunió i consum del jovent (carrer, places, etc.).
Població destinatària	Joves que es troben a espais públics i consumeixen drogues o són en situacions de risc relacionades.
Objecte	Reduir els riscos associats a les drogues relacionats amb el consum, la venda i les conductes associades, i promoure un lleure constructiu.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Presències en medi obert. • Contactes amb joves en medi obert. • Joves contactats. • Percentatge de sexes. • Zones diferents treballades. • Materials preventius distribuïts.
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 150 presències. – 500 contactes.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Programa per la Convivència i Mediació. Joves en Xarxa.

2.2 ALTERNATIVA EDUCATIVA A LA SANCIO

Descripció	Abordatge educatiu a menors amb la participació de la família alternatiu al pagament de la sanció administrativa, i a majors d'edat que substitueix el pagament de la sanció per un treball de deshabitació.				
Població destinatària	<table border="0"> <tr> <td>Directa</td> <td>Familiars dels menors en programa.</td> </tr> <tr> <td>Final</td> <td>Menors amb qui s'ha intervingut per tinença o consum. Majors d'edat amb la sanció executada.</td> </tr> </table>	Directa	Familiars dels menors en programa.	Final	Menors amb qui s'ha intervingut per tinença o consum. Majors d'edat amb la sanció executada.
Directa	Familiars dels menors en programa.				
Final	Menors amb qui s'ha intervingut per tinença o consum. Majors d'edat amb la sanció executada.				
Objecte	Fer detecció precoç de menors en situació de risc i fer propostes d'abandó del consum o de reducció de riscos.				
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Menors participants. • Atencions realitzades a menors. • Atencions realitzades a familiars. • Persones adultes ateses. • Atencions a persones adultes • Índex d'èxit (participants amb èxit / total participants). • Percentatge de sexes. 				
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 10 menors. – 20 adults. 				
Realització	Equip municipal sobre drogues				

Organitzacions implicades	Mossos d'esquadra. Policia local. Serveis socials.
Difusió	Mossos d'esquadra. Policia local.

2.3 INFORMACIÓ A ESPAIS DE FESTA

Descripció	Parada informativa a espais de festa amb informació sobre drogues i sobre com fer-ne un ús amb menys riscos. i repartiment de materials a negocis d'oci nocturn.
Població destinatària	Directa Empreses d'oci nocturn Final Persones consumidores de drogues o en contacte.
Objecte	Reduir els riscos associats a les drogues i potenciar els efectes desitjats per les persones consumidores.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Atencions realitzades a parades informatives. • Materials distribuïts. • Negocis on s'ha distribuït material.
Previsió anual	– 2 parades informatives.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Via pública. Bars d'oci nocturn.

3. PREVENCIÓ DETERMINADA

3.1 DISPENSACIÓ I RECOLLIDA DE XERINGUES EN MEDI OBERT

Descripció	Dispensació de xeringues a zones calentes i de preservatius, i recollida d'usades.
Població destinatària	Persones injectores de drogues i persones en contacte amb aquestes, i ciutadans i ciutadanes que empen l'espai públic.
Objecte	Reduir en persones injectores els riscos d'infecció i reinfecció d'agents (VIH, hepatitis, etc.) i altres, i de problemes orgànics associats a la injecció, i en persones en contacte amb aquestes i que empen espai públic on es poden abandonar material contaminat el risc d'infecció.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Xeringues lliurades. • Xeringues recollides. • Zones on s'ha recollit xeringues. • Preservatius repartits.
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 800 xeringues dispensades. – 300 xeringues usades recollides. – 4 zones on s'ha actuat. – 200 preservatius repartits.
Realització	Asaupam Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Asaupam. Agència de Salut Pública de Catalunya.
Difusió	Educadors en zones calentes.

3.2 INTERCANVI DE XERINGUES A FARMÀCIES

Descripció	Es facilita a les farmàcies participants l'accés als kits de punció higiènica, contenidors per a la recollida de les xeringues usades, es gestionen els residus sanitaris i se'n fa un seguiment.
Població destinatària	<p>Directa Professionals de farmàcia.</p> <p>Final Persones injectores de drogues, persones en contacte amb aquestes i ciutadans i ciutadanes que empen l'espai públic on es pot abandonar material contaminat.</p>
Objecte	Reduir els riscos d'infecció i reinfecció d'agents (VIH, hepatitis, etc.) i altres, i de problemes orgànics associats a la injecció.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Farmàcies participants. • Kits de venopunció lliurats. • Xeringues usades recollides. • Índex d'intercanvi (xeringues recollides / lliurades).
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 13 farmàcies en programa. – 5.000 kits lliurats. – 1.000 xeringues recollides. – 20% mínim d'intercanvi.

Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Oficines de farmàcia. Agència de Salut Pública de Catalunya.
Difusió	Farmàcies. Serveis i programes per a població injectora.

4. NORMALITZACIÓ SOCIAL

4.1 SEGUIMENT DE PERSONES DROGODEPENDENTS

Descripció	Seguiment socioeducatiu de persones drogodependents a substàncies il·legals a diferents espais: despatx, espai de tractament amb metadona (autobús), punts calents de reunió i altres (domicili, hospital...).
Població destinatària	Persones drogodependents a drogues il·legal en risc d'exclusió.
Objecte	Acompanyar processos de normalització social i fomentar millores en la salut de les persones drogodependents.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Persones drogodependents en seguiment. • Persones drogodependents ateses en inserció laboral. • Persones drogodependents del Bus Intermunicipal de la Metadona. • Persones drogodependents ateses en medi obert. • Atencions a persones drogodependents.
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 60 persones drogodependents. – 10 persones drogodependents en inserció social. – 15 persones drogodependents en el BIM. – 30 persones drogodependents en medi obert. – 250 atencions.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions	Bus Intermunicipal de la Metadona (IMSP Badalona)
Difusió	Serveis socials de l'Ajuntament. Institut Català de la Salut.

4.2 ATENCIÓ A FAMÍLIES DE PERSONES DROGODEPENDENTS

Descripció	Seguiment socioeducatiu de familiars (mares, pares, parelles, etc.) de persones drogodependents
Població destinatària	Persones drogodependents a drogues il·legal en risc d'exclusió.
Objecte	Potenciar processos de cura i protecció de l'espai familiar, fer mediació en cas de conflicte, i potenciar un entorn el més saludable possible per a totes les persones de la família.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Atencions a familiars de persones drogodependents.
Previsió anual	– 150 atencions familiars.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	AUPA'M Asaupam
Difusió	Serveis socials de l'Ajuntament. Institut Català de la Salut.

4.3 SEGUIMENT A CENTRE PENITENCIARIS

Descripció	Presència a centres penitenciaris on hi són recluses persones drogodependents de la ciutat.
Població destinatària	Professionals de la justícia i equip de tractament dels centres penitenciaris.
Objecte	Afavorir el vincle educatiu i amb la ciutat de persones drogodependents recloses i potenciar processos de reincorporació social.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Persones drogodependents ateses a centres penitenciaris. • Presències a centres penitenciaris.
Previsió anual	– 45 persones recloses.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Jutjats penals i de vigilància penitenciària. Centres penitenciaris.
Difusió	Centres penitenciaris.

4.4 MEDIACIÓ A ZONES CALENTES

Descripció	Treball educatiu a punts calents amb persones drogodependents i sensibilització i mediació amb equipaments i negocis de la zona.
Població destinatària	Persones drogodependents que es reuneixen a espais públics amb alts nivells de conflicte. Equipaments i negocis de la zona.
Objecte	Fer contenció, prevenció i mediació o pal·liació de conflictes, entre el propi grup de persones drogodependents i entre aquest i la resta de la comunitat.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Presències a zones calentes. • Contactes amb persones drogodependents. • Persones drogodependents amb qui s'ha treballat. • Percentatges per sexes. • Derivacions realitzades a la xarxa socio sanitària. • Entitats i establiments de la zona contactats. • Contactes amb entitats i negocis de la zona. • Zones detectades amb presència de persones drogodependents.
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 260 presències a zones calentes. – 3.000 contactes. – 80 persones drogodependents. – 20 derivacions.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Negocis de la zona.

4.5 TALLERS AMB PERSONES DROGODEPENDENTS

Descripció	Tallers i activitats lúdiques i socioeducatives per oferir una alternativa constructiva a la presència a un espai amb força conflictivitat o al consum.
Població destinatària	Persones drogodependents que es troben a punts calents.
Objecte	Oferir a persones drogodependents una alternativa constructiva a la presència a una zona calenta i reduir la conflictivitat en aquesta, i obrir un espai de participació entre parells.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Tallers socioeducatius realitzats. • Assistències als tallers. • Espais de treball entre parells realitzats. • Assistències a espais d'educació entre parells. • Altres activitats de normalització social. • Assistències a altres activitats de normalització.
Previsió anual	<ul style="list-style-type: none"> – 35 tallers. – 300 assistències. – 15 espais d'educació entre iguals. – 90 assistències a espais d'educació entre iguals. – 10 activitats de normalització socials. – 80 assistències a activitats de normalització social.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Centre de recursos per a joves Mas Fonollar. Centre cívic Monturiol.
Difusió	Educadors en zones calentes. Programa Enganxa't al treball.

4.6 OCUPACIÓ PRELABORAL PER A PERSONES EN ACTIU: ENGANXA'T AL TREBALL

Descripció	Activitats ocupacionals adaptades a la situació de les persones participants de millora de l'espai públic.
Població destinatària	Persones drogodependents en una situació d'altra precarietat i amb impossibilitat d'accedir a la xarxa laboral i ocupacional normalitzada.
Objecte	Oferir una alternativa al consum de drogues o altres conductes de risc i augmentar l'autoestima de les persones participants, millorar l'espai públic i donar una imatge positiva a la resta de la comunitat de les persones drogodependents.
Indicadors	<ul style="list-style-type: none"> • Assistències a les activitats. • Persones drogodependents participants per població. • Percentatge per sexes. • Zones treballades de l'espai públic. • Índex de cobertura de les places (places cobertes / total de places). • Índex de rotació (persones participants / total de places). • Índex d'absentisme (assistències reals / assistències programades).

Previsió anual	<ul style="list-style-type: none">– 10 places persones drogodependents de la ciutat.– 3 zones treballades de l'espai públic.
Realització	Equip municipal sobre drogues
Organitzacions implicades	Via pública Parcs i jardins.
Difusió	Educadors en zones calentes. Programes i serveis per a persones drogodependents.